

CONGRES

YOUNG PROFESSIONAL NETWORK DAY

30 APRIL 2021

UNIVERSITEIT UTRECHT, DE UITHOF



Universiteit Utrecht

Deelname aan het congres is gratis.

Accreditatie

Accreditatie wordt aangevraagd voor*:

- NVO Orthopedagoog-Generalist
- NIP Kinder- en Jeugdpsycholoog

Locatie

Via MS Teams, er komt een uitnodiging via de mail.

Meer informatie?

Voor meer informatie kunt u mailen naar ypnd@uu.nl

*Aanvraag is nog in behandeling

YOUNG PROFESSIONAL NETWORK DAY

Op vrijdag 30 april 2021 organiseert de opleiding Orthopedagogiek aan de Universiteit Utrecht, voor de vijfde keer een congres in het kader van de Young Professional Network Day. Dit jaar vindt dit event online plaats.

Tijdens het congres worden recente ontwikkelingen en nieuwe inzichten ten aanzien van (ortho)pedagogische vraagstukken behandeld door wetenschappers en professionals in de praktijk. Het congres is verplicht voor studenten en daarnaast toegankelijk voor professionals die werkzaam zijn in de jeugdsector: hulpverleners in de JGZ, preventie, opvoedondersteuning en het onderwijs; beleidsmakers bij gemeenten, ministeries en provincies; onderzoekers bij kennisinstituten, hogescholen en universiteiten. Het doel van het congres is kennis- en expertise-uitwisseling ten aanzien van actuele, (ortho)pedagogische vraagstukken die bruikbaar zijn voor professionals in de jeugdsector. We willen interactie over dergelijke thema's bevorderen, beleid, praktijk en wetenschap koppelen en daarnaast (young) professionals in de jeugdsector de kans geven met elkaar te netwerken.

ONLINE PROGRAMMA

09:00–09:45: Interactief college (alleen voor studenten) door Janneke Meijers MSc:

Innovative networking.

10:00–10:15: Opening door prof. dr. Anneloes van Baar, mastercoördinator Clinical Child Family and Education Studies

10:15–11:00: Key note door prof. dr. Corine de Ruiter: **Myths about psychopathy: does childhood trauma play a role?**

11:00–11:30: Q&A met key note spreker prof. dr. Corine de Ruiter

11:30–12:00: Pauze

12:00–12:45: Netwerkactiviteit

12:45–13:30: Pauze

13:30–14.00 & 14.15–14.45: Q&A met sprekers overige lezingen

Deze lezingen zijn van te voren allemaal online te bekijken. Je wordt ingedeeld bij twee Q&A's, je kunt in het aanmeldingsformulier je voorkeur aangeven.

Lezingen:

- Dr. Ankie T.A. Menting – **Mama achter tralies: Een Betere Start voor (ex-)gedetineerde moeders**
- Dennis Ros MSc. & Eline Neisingh MSc. – **Suïcidepreventie bij jongeren**
- Willem Peters-Schrama MSc – **Seksuele en Genderdiversiteit in het orthopedagogisch werkveld**
- Dr. Jiska S. Peper – **Het puberbrein: van wetenschap naar praktijk**

15:00–15:30: Netwerkgelegenheid: de mogelijkheid tot contact met meerdere organisaties en/of professionals

Inhoud lezingen

Myths about psychopathy: does childhood trauma play a role?

key note by **prof. dr. Corine de Ruiter**

Psychopathy is a personality disorder characterized, on the one hand, by a lack of empathy and guilt feeling, and a tendency to lie and cheat, and on the other hand, inadequate impulse control and sensation seeking. Psychopathic traits can be diagnosed at a young age, and especially in children with little empathy and guilt, commonly used parent training programs for externalizing problem behavior have limited effect. Lack of empathy is considered by many to be at the heart of psychopathy, and is considered to be largely caused by neurobiological and genetic factors. This has led to considerable pessimism among therapists. The central question in this lecture is whether this pessimism is justified.

Using recent scientific findings, we are challenging a number of myths about psychopathy, such as: psychopathic traits in a child foreshadow psychopathy in adulthood; psychopathy results from a neurobiological defect; and, psychopathy is untreatable.

Learning objective

Developing a nuanced view on the development and treatment of psychopathic personality traits, based on recent scientific research.

About the speaker

Corine de Ruiter is a professor of Forensic Psychology at Maastricht University. In addition, she has her own consultancy practice. She is a GZ psychologist and Clinical Psychologist Specialist. Her research focuses on increasing knowledge about the relationship between mental disorders and violence. With this she wants to contribute to the improvement of the prevention and treatment of antisocial and violent behavior. Among other things, they developed a structured instrument for assessing the risk of child abuse, the CARE, and they conducted a randomized controlled trial on the effect of Parent Management Training Oregon model (PMTO) on parents of children with antisocial behavioral problems in Dutch youth care. She is a scientist-practitioner who, with her scientific work, aims to bridge the gap between science and practice.

Recommended literature

de Ruiter, C., & Hildebrand, M. (2021). Therapeutic considerations and interventions for psychopathy. In J. E. Vitale (Ed.), *The complexity of psychopathy*. Springer.

Serie, C., & de Ruiter, C. (2017). Het risico van het label "psychopathie" bij jeugdigen. *Gedragstherapie*, 50, 56-66.

Mama achter tralies: Een Betere Start voor (ex-)gedetineerde moeders

door **Dr. Ankie T.A. Menting**

Kinderen met een gedetineerde moeder hebben een sterk verhoogd risico in de toekomst zelf crimineel gedrag te gaan vertonen (Lipsey & Derzon, 1998; Murray et al., 2012; Murray & Farrington, 2008). Dit is bijzonder schadelijk voor deze kinderen, hun directe omgeving en de samenleving. Helaas wordt veelal pas getracht te interveniëren als bij deze kinderen ernstige problemen zijn ontstaan, wanneer behandeling kostbaar en weinig succesvol is (Dodge, 2002). Uit internationaal onderzoek blijkt dat interventies die gericht zijn op opvoedingsvaardigheden van ouders effectief zijn in het verminderen van probleemgedrag en probleemgedrag kunnen voorkomen (McCart et al., 2006; Menting et al., 2013). Tevens blijkt dat dergelijke vroege interventieprogramma's kinderen kunnen helpen om op een voorspoediger ontwikkelingstraject te komen: tot in de volwassenheid worden er effecten van vroege interventieprogramma's gevonden (Deković et al., 2011), waardoor vroege interventie, door vroegtijdige verbetering van opvoedvaardigheden van ouders, mogelijk ook bescherming biedt tegen het verhoogde risico op criminaliteit bij kinderen van gedetineerde moeders, en daarnaast mogelijk de kans op positieve effecten (bijvoorbeeld op leerprestaties, relaties en werk) bij deze kinderen vergroot. 'Betere Start' is een oudertraining voor (ex-)gedetineerde moeders met jonge kinderen, tijdens de laatste fase van hun detentie en de eerste fase daarna, ter voorkoming van latere delinquentie bij deze kinderen. De interventie 'Betere Start' bestaat uit 14 wekelijkse groepsessies en vier individuele huisbezoeken. Tijdens de groepsessies ontvangen moeders de *evidence-based* BASIC Incredible Years oudertraining (Webster-Stratton, 2001). Deze training is op korte termijn bijzonder succesvol gebleken (Menting et al., 2014).

Leerdoelen

Kennis over en inzicht in gedetineerde moeders en hun kinderen; kennis over de interventie Betere Start; inzicht in uitdagingen bij (het werken met) deze gezinnen.

Over de spreker

Dr. Ankie Menting is werkzaam als universitair docent bij de afdeling Ontwikkelingspsychologie van de Universiteit Utrecht. De interventie Betere Start maakte deel uit van haar promotieonderzoek (2012), maar ook daarna bleef zij betrokken bij (onderzoek naar) deze interventie.

Aanbevolen literatuur

Menting, A. T. A., Orobio de Castro, B., & Matthys, W. (2015). Effectiviteit van Betere Start, opvoedondersteuning voor (ex-)gedetineerde moeders. *Kind & Adolescent*, 36(3), 127-145. doi:10.1007/s12453-015-0089-9

Menting, A. T. A., Orobio de Castro, B., Wijngaards-de Meij, L. D. N. V., & Matthys, W. (2014). A trial of parent training for mothers being released from incarceration and their children. *Journal of Clinical Child and Adolescent Psychology*, 43(3), 381-396. doi:10.1080/15374416.2013.817310

Menting, A. T. A., & Orobio de Castro, B. (2015). *Databank effectieve jeugdinterventies: Beschrijving "Betere Start."* www.nji.nl/jeugdinterventies

Suïcidepreventie bij jongeren

door **Dennis Ros MSc. & Eline Neisingh MSc.**

Tijdens de lezing maken de deelnemers kennis met de theorie rondom suïcidaliteit. Wij merken in de praktijk dat er een groot taboe heerst rondom het onderwerp suïcidaliteit en dat er ook veel handelingsverlegenheid is bij hulpverleners. De combinatie van deze twee factoren zorgen ervoor dat de risico's op suïcidaal gedrag bij cliënten vergroot worden. Daarom vinden wij het van het grootste belang dit taboe te doorbreken en zijn wij ook van mening dat jonge professionals al vroeg in hun carrière bekend met dit onderwerp moeten zijn, om er zo voor te zorgen dat suïcidaliteit onder jongeren teruggedrongen wordt. De lezing die we geven voor de Young Professionals Network Day is gebaseerd op een training, bestaande uit drie bijeenkomsten, die wij hebben ontwikkeld in het kader van onze opleiding tot Orthopedagoog Generalist. De training is erg goed ontvangen en daarom zijn wij ook gevraagd te spreken op de YPND-dag. In de huidige lezing wordt er aandacht besteed aan de prevalentie, risico- en beschermende factoren en signalen die wijzen op suïcidaal gedrag. Vervolgens krijgen de deelnemers praktische handvatten hoe om te gaan met suïcidaliteit bij jongeren, waarin de gespreksvoering met jongeren een belangrijk onderwerp is. Wij geven zelf een voorbeeld van een goede manier om met jongeren het gesprek aan te gaan. De gespreksvoering samen met zicht op risico- en beschermende factoren biedt de deelnemers ook de mogelijkheid een risico-inschatting te kunnen maken met betrekking tot de suïcidaliteit. Bij deze risico-inschatting wordt gebruik gemaakt van het CASE-model (Shea, 1998).

Leerdoelen

- De deelnemers raken vertrouwd met het onderwerp suïcidaliteit.
- De deelnemers voelen zich zekerder om te handelen in geval van suïcidaliteit bij jongeren.

Over de sprekers

Eline Neisingh: is werkzaam als gedragswetenschapper bij intensieve orthopedagogische gezinsbehandeling (IOG) van Pluryn in Nijmegen. Haar taken zijn inhoudelijke aansturing en eindverantwoordelijkheid van gezinsbehandeling. IOG wordt geboden aan gezinnen waarbij regelmatig sprake is van complexe multi-problematiek. Daarnaast draagt Eline bij aan deskundigheidsbevordering van de gezinsbehandelaren. Verder houdt zij zich bezig met individuele diagnostiek en behandeling bij kinderen met LVB-problematiek. Tot slot geeft zij training suïcidepreventie aan begeleiders van verschillende locaties van Pluryn. Daartoe heeft zij samen met Dennis Ros een driedaagse cursus suïcidepreventie ontworpen.

In het afgelopen half jaar is zij, ook in het kader van haar opleiding tot Orthopedagoog Generalist, werkzaam geweest als gedragswetenschapper op een JZ+-locatie in Zeist, ook onderdeel van Pluryn, waar zij inhoudelijke aansturing gaf aan begeleiders van een gesloten groep voor jongens met LVB-problematiek. Eline zal eind maart 2021 haar opleiding tot Orthopedagoog Generalist afronden.

Dennis Ros: is werkzaam als gedragswetenschapper bij verschillende leefgroepen en naschoolse dagbehandelingen van Pluryn. Hij is begonnen als groepsbegeleider op de crisisgroep, maar uiteindelijk aan de slag gegaan als gedragswetenschapper. Zijn taken zijn inhoudelijke verantwoordelijkheid voor behandellijnen, leefklimaat en beleid voor jongeren met een licht verstandelijke beperking en bijkomende trauma-, hechtings- of gedragsproblematiek. Daarnaast verzorgt hij deskundigheidsbevordering op een tal van onderwerpen, met name suïcidepreventie. In februari 2021 rond hij de opleiding tot orthopedagoog-generalist af en zal hij nieuwe taken als regiebehandelaar binnen Pluryn op gaan pakken.

Aanbevolen literatuur

Meerdinkveldboom, J., Kerkhof, A., & Rood, I. (2019). *Handboek suïcidaal gedrag bij jongeren. Individuele en gezinsbehandeling* (3^e ed.). Boom uitgevers.

Mérelle, S., Bergen, D. van, Popma, A., & de leden van de Projectgroep 113 Zelfmoordpreventie. (2019, december). *Suicide onder 10- tot 20-jarigen in 2017. Een verdiepend onderzoek*. 113 Zelfmoordpreventie. https://www.113.nl/sites/default/files/113/113%20in%20media/113_Suicide%20onder%2010-%20tot%2020-jarigen%20in%202017%20-%20Een%20verdiepend%20onderzoek.pdf

Seksuele en Genderdiversiteit in het orthopedagogisch werkveld

door **Willem Peters-Schrama MSc.**

In de opleiding en het werkveld is nog weinig aandacht voor seksuele en genderdiversiteit. Vaak wordt uitgegaan van een traditioneel gezin en wordt aangenomen dat jeugdigen heteroseksueel zijn ("Heb je een vriendje c.q. vriendinnetje?"). Deze lezing is gericht op belangrijke kennis die de orthopedagoog zou moeten hebben over kinderen, jongeren en volwassen cliënten die behoren tot de LHBTQI+ doelgroep.

Na het verhelderen van kernbegrippen en -afkortingen op het gebied van seksuele en genderdiversiteit, gaat de spreker in op aandachtspunten en risicofactoren wat betreft het welzijn en de gezondheid van LHBTQI+-personen en legt hij uit wat de huidige visie is op inclusieve en diverse orthopedagogische zorg. Daarbij behandelt hij een aantal vaardigheden die de deelnemers meteen kunnen benutten. Kortom, de lezing biedt een combinatie van inhoudelijke kennis en direct toepasbare praktische vaardigheden.

Leerdoelen

Het leren van theoretische en praktische kennis om te kunnen omgaan met seksuele en genderdiversiteit in de orthopedagogische en ontwikkelingspsychologische praktijk.

Over de spreker

Met een achtergrond in het basisonderwijs en vol ambities startte ik in 2013 met Meneer Willem; een eigen praktijk voor leerlingbegeleiding. Vol goede moed, inhoudelijk goed voorbereid, maar zonder uitgebreid businessplan begon ik aan deze uitdaging. En dat is gelukt!

In de afgelopen zes jaar is Meneer Willem uitgegroeid tot BuroJII; een organisatie waarin de domeinen GGZ Kind & Jeugd, GGZ Volwassenen Praktijk voor Seksuologie samenkomen. Samen met een team van (gz-)psychologen, orthopedagogen(-generalist) en ondersteunend personeel biedt BuroJII een diverse variatie aan behandelingen.

Inmiddels is de dagelijkse leiding van BuroJII in handen van de directeur en de praktijkmanager en ben ik binnen BuroJII werkzaam als praktijkopleider & regiebehandelaar. Die werkzaamheden combineer ik met mijn eigen praktijk Peters-Schrama. Als voormalig pleegouder en trotse vader van twee geadopteerde kinderen bied ik vanuit Peters-Schrama gespecialiseerde psychologische behandelingen aan geadopteerden, pleegkinderen en adoptie- en pleegouders met specifieke vragen over opvoeden, gehechtheid en ontwikkeling van hun kinderen. Daarnaast bied ik (na)scholingen en trainingen aan bij diverse organisaties en opleidingsinstituten en werk ik als (regie)behandelaar voor korte of langere tijd in organisaties in GGZ, gehandicaptenzorg en onderwijs.

Vanaf april 2020 ben ik in opleiding tot Seksuoloog NVVS.

Aanbevolen literatuur

Emmen, M., Felten, H., Addink, A., Bakker, P. P., Boote, M., & Keuzenkamp, S. (2015). Jong en anders. Onderzoek naar aandacht voor lesbische, homo en biseksuele jongeren, transgenderjongeren en jongeren met een intersekse conditie in de jeugdsector. *Journal of Social Intervention: Theory and Practice* 24(3), 21-42. <http://doi.org/10.18352/jsi.454>

Kuyper, L. (2015). Jongeren en seksuele oriëntatie. *Ervaringen van en opvattingen over lesbische, homoseksuele, biseksuele en heteroseksuele jongeren*. Sociaal en Cultureel Planbureau. <https://scp.archiefweb.eu/#search.1612366713729>

Het puberbrein: van wetenschap naar praktijk

door **dr. Jiska S. Peper**

In mijn lezing zal ik recente inzichten uit het onderzoek naar het puberbrein delen. Het puberbrein is echt een 'werk in uitvoering'. Dit maakt tieners aan de ene kant kwetsbaar voor allerlei invloeden van buitenaf (zoals groepsdruk en stress), maar biedt ook kansen voor het aanleren van nieuwe vaardigheden. Ik zal ingaan op diverse aspecten van pubergedrag, waaronder impulsiviteit en risicogedrag, maar ook angst en onzekerheid. Daarnaast zullen drijfveren van tieners en de mogelijke effecten van de Coronacrisis worden besproken. Ik zal op basis van onderzoek ook tips geven hoe inzichten over het puberbrein in de opvoedingspraktijk (en mogelijk ook klinische) te gebruiken zijn.

Leerdoelen

Na de lezing hebben de deelnemers kennis van de normatieve hersenontwikkeling van adolescenten en kunnen het 'typische' pubergedrag beter in een context plaatsen. Daarnaast hebben professionals handvatten hoe effectief te communiceren met pubers.

Over de spreker

Ik ben neuropsycholoog en in 2008 aan de Universiteit Utrecht gepromoveerd op hersenonderzoek in jonge pubers. Vervolgens heb ik als onderzoeker en Universitair docent ruim 10 onderzoek gedaan naar het puberbrein aan de Universiteiten van Leiden en van Utrecht. Via Science2share verzorg ik lezingen voor opvoedingsdeskundigen, onderwijsprofessionals en ouders, om de kloof tussen wetenschappelijk onderzoek en de praktijk te verkleinen. Zie ook: www.science2share.nl

Aanbevolen literatuur

Peper, J. S., & Dahl, R. E. (2013). Surging hormones: Brain-behavior interactions during puberty. *Current Directions in Psychological Science*, 22(2), 134-139. <https://doi.org/10.1177/0963721412473755>

Crone, E. A., van Duijvenvoorde, A. C., & Peper, J. S. (2016). Annual Research Review: Neural contributions to risk-taking in adolescence—developmental changes and individual differences. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 57(3), 353–368. <https://doi.org/10.1111/jcpp.12502>